

Ann. XIV.

ROMAE, Mense Februario MCMXI

Num. II.

VOX VRBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Semel in mense prodit

CONDIDIT ARISTIDES LEONORI EQUES

POSSIDET ATQUE ADMINISTRAT SOCIETAS EDITRIX ROMANA

Premium annuae subnotationis, est:

In Italia: Libellarum **6**

ubique extra Italianam: Lib. **9** (Doll. **1,80**; Sch. **7**; M. **7**; Rubl. **4**; Coron. **9**)

ANTE SOLVENDUM ET RECTO TRAMITE MITTENDUM

AD SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA — Via delle Coppelle, 35 — ROMA

SUBNOTATIO EXTRA ITALIAM FIERI POTEST:

IN RÙSSIA

apud
Gebethner et Wolf

Varsaviae Polonorum
Rakiewskie Przedmiescie, 15

IN ANGLIA

apud
"Kronika Rodzinna ..

Varsaviae Polonorum
Krakowskie Przedmiescie, 6.

apud
Burns and Oates

London W.
28, Orchard Street.

IN CANADA

apud
Librairie Granger Frères

Montreal
1899, Rue Notre-Dame

APUD

SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA - Via delle Coppelle, 35 - ROMA

excerpta ex Commentario VOX URBIS veneunt, quae sequuntur:

SATURIO

COMOEDIA = = = =

= = = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

LATINIS VERSIBUS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 1.00

TARCISIUS

ACTIO DRAMATICA =

= = = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

VERSIBUS SENARIIS CONSCRIPTA

=====

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 0.50

ARRAE GORGONIAE

= = = = MILESIA FABULA = = = =

JOACHIM ANTONELLI COSTAGGINI

VEN. LIBELL. 0.60

QUAELIBET OPERA EDENDA SUSCIPIUNTUR

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Rerum index:

De Arcani disciplina.
Synesii opera philosophica.
Cyclopea.
Litterae cl. v. Marci Galdi de accepto numismate ad eum a "Voce Urbis", praemio missa.
S. Petri primatus et praerogativa ex archaeologiae testimonilis.
Petri cum Christo similitudo.
De re catholica apud Iaponos.
Colloquia latina. Colloquium in schola.
Acta Pontificia: 88. D. X. Pii PP. X litterae ad E. P. D. Antonium Card. Fischer missae post coctum Germaniae Episcoporum Fuldae celebratum.
Ex Sacris Congregationibus Romanis sententiae novissimae se-

lectae: Ex Congregatione Concilii. — Ex Congregatione Consistoriali.
— Ex Congregatione Indicis.
Diarium Vaticanicum. Coram SSmo admissiones. — Pontificiae electiones.
Varia. — Vita funeti viri clariores.
Annales. Ex Iberica peninsula. — In Turearum imperio.
Publici per orbem coetus legibus ferendis.
Per orbem.
librorum recensio.
loci.
Epistolularum commercium.
Aenigmata.
Appendix: Euplius.

DE "ARCANI DISCIPLINA",

Quantae utilitatis sit pro Theologo, naturam, usum atque valorem « Disciplinae arcani » cognoscere, ex hisce verbis (quae tamen a nobis plene approbari nequeunt) quorumdam Protestantum scriptorum, satis appareat. Primus inter istos est D. Pfaff, qui a. 1756 scribere potuit: « Qui disciplinam arcani ignoraverit, is veteris Ecclesiae institutionem penitus ignoret necessarium est. » Secundus est D. Bingham, qui a. 1727 vocavit disciplinam arcani « novum et admirabile instrumentum ». Non parvae erit ideo utilitatis, praemissis notionibus *Disciplinae Arcani*, quae penes scriptores inveniuntur, quaestionem movere, an de facto disciplina huiusmodi in primitiva Ecclesia viguerit (1).

***

Penes Ioannem Daillé, a quo vocabulum « disciplina arcani » originem dicit, *Arcanum* methodus quaedam fuit, qua Patres « circa quaedam capita, quae hodie in controversiam vocantur, scilicet circa sacramenta Ecclesiae » usi sunt, et qua mediante « etiam in tractatis suis, maxime in homiliis, quas ad populum habuti erant, nunquam nisi obscure de iis agebant ». Ideoque *Disciplina Arcani* res mere pedagogica fuit, inserviens nempe « ad reverentiam et vehemens desiderium sacramentorum » excitanda in catechumenorum mentibus, et nonnisi saeculis quarto et quinto adhibetur.

Disciplina Arcani, si aliis credimus, « expressio quaedam fuit, qua designatur lex primis Ecclesiae saeculis obligans fideles et clericos, ad nunquam publice loquendum eorum ceterum catechumenis et infidelibus, de rebus fidei neconon de rebus cultus ».

(1) Cf. FEI D: *Disciplina Arcani* - Paris, Beauchesne, Rue de Rennes 117. - BATAIFFER, *Etudes d'histoire*; Vauant, Dictionnaire de Théol. v. *Arcane* p. 1738. - Kirchenlexicon v. Arcandisciplin p. 1234. FUNK *Quariertschrift*, 1903, p. 61; *Revue Biblique*, 1903 p. 315 e 146. - GRAVEL, *Die Arcandisciplin*, 1902.

Schelstrate vocat *Arcanum* « disciplinam quamdam a Christo institutam atque ab Apostolis adhibitam, cuius obiectum erant dogma de Trinitate, Eucharistia, Missa, neconon Sacra menta, et propter quam factum est, quod nos tam pauca cognoscamus de Sacramentorum numero, de Sanctorum cultu, de transubstantiatione ac de ceteris veritatibus dogmaticis ».

Pro aliis quibusdam, *Disciplina Arcani* est lex quaedam a Christo originem ducens, qua nendum paganis et catechumenis sed ipsis etiam christianis iam perfectis, nisi episcopi vel sacerdotes iudicio et auctoritate graves essent, mysteria christiana non revelabantur. Quidam, uti Teutzel, putant *Arcanum* fuisse « Disciplinam quaedam fine saeculi secundi introductam ad mysteriorum paganorum imitationem ».

Denique alii *Arcanum* definunt: « Est disciplina quaedam qua catechumenorum dispositiones et animus formabantur ad mysteriorum divinorum notitiam gradatim suscipiendam, ita ut institutio catechumenatus disciplinae arcani originem dederit et nonnisi methodus quaedam pedagogica fuerit ».

***

Viguit ne in primitiva Ecclesia huiusmodi *Arcani disciplina*? Scriptores catholici in tres dividuntur sententias.

I. Disciplina Arcani relate ad universam theologiam de *Sacramentis* viguit. « Si Apostoli, - scribit M. Canus (1), - quibus formis sacramenta essent conficienda, quibusve ritibus administranda, aliaque id genus religionis secreta, passim vulgo tradidissent, quid esset aliud, quam adversus Christi legem sanctum dare canibus, et inter porcos spargere margaritas? Imo vero quid esset aliud, quam omnia mysteria Christianae religionis abolere? Nec enim mysterium est, quod ad popu-

(1) Dicit loc. Theol. t. III, c. III, 4. fundam. Cl. ESTIUM IV Sent. d. I, 19.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Usum latini sermonis per orbem universum tuetur ac fovet

Itaque, latine omnino exarata, scripta edit, quae populos omnes aliquo modo attingant, a publica re ad bonas artes, a litteris ad historias, a philosophicis ad sociales quaestiones, a iuris et significationibus ad simplices et facili stylo expressas descriptiones, narratiunculas, dramaticas actiones; ab antiquitatis scientia ad dialogos viliae argumenta maxime communia tractantes, unde colloquia latine inire alque atere detur; a doctorum virorum scriptis mundum vulgaris aut parvum cognitis ad primas adolescentium exercitationes, quae incitamentum tebili in palestra eorum conatibus conferant; a Pontificis denique documentis praecepitis ad iuris regulas in S. Congregationibus inducas; haec omnia ut quisque vel ex dissitis regionibus, aut cultu, doctrina, animi proclitate, artibus alter ab altero diffinis per commentarium eundem explorare desideria sua possit.

PRETUM ANNUAE SUBNOTATIONIS EST:

In Italia libellarum 6;

ubique extra Italiam: Lib. 9 (Doll. 1,80; Sch. 7; M. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

ANTE SOLVENDUM ET RECTO TRAMITE MITTENDUM

ad Societatem Editricem Romanam

ROMA — VIA DELLE COPPELLE, 35 — ROMA

QUAE COMMENTARIUM POSSIDET NUNC ATQUE ADMINISTRAT.

stolis factum, qui in carcere audientibus custodiis orabant et canebant Deo, apud Paulum, qui in navi coram omnibus Eucharistiam fecit ».

II. Exstitit catechumenatus, exstiterunt catechumeni qui « novitioli » in fide christiana erant. Catechumenatus vero nonnisi methodus quaedam pedagogica fuit ad catechumenorum animos efformandos, et per quam, veritates nonnullae catechumenis, qui nondum pariter erant, tacebantur, atque mysteriorum nonnullorum celebrationi assistere eis non permittebatur. a) Exstitit catechumenatus, quia Tertullianus (1) reprehendit haereticos, penes quos nullus est catechumenus. « In primis quis catechumenus, quis fidelis incertum est, pariter adeunt, pariter audiunt, pariter orant; etiam ethnici si supervenerint, sanctum canibus et porcis margaritas, licet non veras, iactabunt... Ante sunt perfecti catechumeni, quam edoeti ». Idipsum asseritur a S. Epiphanio: (2) « Mysteria catechumenis cernentibus apud illum celebrantur... Nihil est enim apud illos nisi ludibrio ac risu dignissimum, quum vel mysteriis ipsis adstantibus catechumenis, operari non dubitent ». Catechumeni vero vocantur « novitioli » ab ipso Tertulliano: (3) « Novitiolis istis imminet, qui quum maxime incepint divinis sermonibus aures rigare, quique cattuli infantiae adhuc recentis, nec perfectis luminibus incerta reptant; et dicunt quidem pristinis renuntiare, et poenitentiam assumunt, sed includere eam negligunt ». — b) Fuit methodus quaedam pedagogica, ut primo ex Tertulliani verbis apparet, secundo ex verbis Origenis (4): « Novit qui mysteriis imbutus est, et carnem et sanguinem Verbi Dei. Non ergo immoremur in his quae et scientibus nota sunt, et ignorantibus patere non possunt ». S. Athanasius etiam (5) ait: « Nec pudet eos coram catechumenis, et, quod peius est, coram ethnicis mysteria haec traducere: quum oporteat... Sacramentum regis abscondere, et ut Dominus praecepit: Nolite sancta dare canibus etc. Nefas enim est mysteria apud non initiatos traducere, ne ethnici quidem horum ignari, irrideant; catechumeni vero ad curiositatem deducti scandalizentur ». Denique S. Augustinus (6): « Ecce post sermonem fit missa catechumenis: manebunt fideles... Qui autem inter vos adhuc Catechumeni, vel Audientes vocantur, potuerunt esse quum legeretur audientes, numquid et intelligentes?... Quis contra te clausit, ut hoc nescias? Velatum est: sed si volueris, erit revelatum. Accede ad professionem, et solvisti quaestioneum. Quod enim dixit Dominus Iesus, iam fideles neverunt. Tu autem Catechumenus diceris, diceris Audiens, et surdus es ».

* *

Momentis sententiarum omnium hinc et inde libratis, sententiae de existentia *Disciplinae Arcani* tum

quoad Sacraenta, tum quoad sublimiores veritates Ecclesiae adhaerere placet. Naturale siquidem Ecclesiae in « sua novitate » constituta fuit, Sacraenta atque mysteria sua profanis abscondere, altumque circa eadem fidelibus silentium imponere ne (1) « Sanctum » daretur canibus et a carnalibus hominibus sacra omnia irriderentur. Cui motivo addatur praeterea, parvitas demonstrativa argumentorum tertiae sententiae, soliditas argumentorum secundae. Moveamur etiam Apostoli Pauli verbis (2): « Doctrinis variis et peregrinis nolite abduci ».

Friburgi Helvetiorum.

P. REGINALDUS M. FEI O. P.

(1) MATTH., VII, 6. — (2) HEBR., XIII, 9.

SYNESII OPERA PHILOSOPHICA

Quae de Synesii illius, ethnici olim, ac deinde Christiani auctori, hymnis aliquot ante annos in *Vocis Urbis* paginis scribentes adnotavimus (1) eiusmodi fuerunt, quae demonstrarent ipsum cum poeticae studio philosophiae ardorem coniunxisse. Et re quidem vera in ea perdisenda maiorem vitae partem consumpsit, neque de eius amore, vel quum episcopi munere fungetur, quidquam remisit, adeo ut, tunc temporis, sibi *philosophi sacerdotis* nomen adscribere non dubitaret (2).

Verum fallat si quis Synesium putaverit aut philosophiae magistrum egisse, aut novam composuisse disciplinam, quo sibi nomen apud posteros faceret. Id enim minime in votis habuit, atque a suo ingenio omnino alienum erat. Philosophiam coluit solius oblectamenti causa, ab eaque summam illam vitae honestatem, iucunditatemque expetivisse videtur, quam Plato in contemplanda veritate sitam esse volebat. Quippe persuasum illi erat « vitam quae secundum mentem sit, finem esse hominis », (3) quodque in operando virtutis insit, id quadam ratione semper imperfectum esse. Hinc sapientiam omnibus nervis quaerebat, hinc omni persuasione nitebatur, ut a republica ad sapientiae studium amicos abduceret. Quod si philosopho civis esset adstipulatus, omni se negotio Synesius liberasset, nec tanta et tam praeclara fecisset, quibus de patria deque suis civibus est tam bene meritus.

* *

Sed ad eius opera veniendum est, quibus, qualis philosophus exstiterit, cognoscamus. Iam in *hymnis* deprehendimus eum neo-platonicos esse subsecutum; quae enim de Deo Deinde natura poetica ratione tradit, ab eorum schola proficiscuntur. Neque, meo iudicio, doctrinam aliunde quaesitam reperies, si alia Synesii

(1) *De Praescript.*, 41. — (2) *Adv. Haers.*, I, 3, 3, 4 h. 42. — (3) *De Poet.* VI. — (4) *In Lev.*, h. X, 10. — (5) *Apol. c. Ariannos*, I, 11. — (6) *Serm.*, 49, 8; 132, 1.

(1) *Cfr. ad. viii. xxiv.* — (2) *Epist. lxi.* — (3) *Epist. cxxxvi.*

lares aures effertur». «Disciplina Arcani, — ait P. Pesch, (1) — magnum impedimentum erat, quominus de tota re sacramentaria integros tractatus haberent SS. Patres. Postulabat enim haec disciplina, ut summa eantio adhiberetur, ne Sacramentorum doctrina infidelibus proderetur... Quare apud SS. Patres, cum de Sacramentis loquantur, saepissime occurunt formulae illiae: «Norunt initiati». Non andeo dicere propter «non initiatus», quae quidem formulae praecipue adhibentur de Eucharistia, non tamen de hac sola».

II. Disciplina Arcani ad omnia Christianorum mysteria extendenda est, ita ut lex plane universalis facta fuerit. Disciplinam Arcani «vigiisse nemo inicieretur — ait P. Hutter (2), — qui vel obiter patrum inspexerit opera... Quod si... queras, quam late patuerit haec disciplina, respondemus, eam fuisse plane universalem. Ex hac... vero universalitate merito conciliter, eam esse traditionis apostolicae... Summo autem rigore haec disciplina servatur... Si vero quæreris, de quibus potissimum arcani disciplina servaretur, respondemus, illam in primis vigiisse circa sacramenta omnia, praesertim circa eucharistiam: sed etiam circa sublimiores veritates revelatas universim».

III. Usque ad saeculum tertium nulla *Disciplina Arcani* in Ecclesia existit. Circa finem saeculi secundi, catechumenatus surgit, et catechumeni sunt «noviteli» quorum dispositiones probandae sunt, animus formandas, et methodus quedam pedagogica exsurgit, qua ipsi catechumeni «incipiant divinis sermonibus aures rigare». Haec pedagogica methodus, disciplina arcani est, quae diversitatem quandam tum in publica predicatione, tum in cultu publico importat, quaecumque cum catechumenatu intime conexa est, et nonnulli characterem catecheticum et liturgicum praebeat. Circa saeculi quinti finem, cessante catechumenatu, cessat quoque arcana disciplina (3).

Argumenta primae sententiae: I. Si Apostoli, quibus formis sacramenta essent confianda, quibusve ritibus administranda, aliquae id genus religionis secreta passim vulgo tradidissent, quid esset aliud, quam adversus Christi legem sanctum dare canibus, et inter pores spargere margaritas? Imo vero quid esset aliud, quam omnia mysteria Christianae religionis abdere? Nec eam mysterium est, quod ad populares aures effertur. Haec itaque prima ratio est, cur Apostoli quedam sine scripto tradiderent. Nempe ne aut ab ethniciis sacra nostra irridenter, aut vulgo etiam fidelium venirent in contemptum (4). — II. S.S. P.P. quoties de N. L. Sacramentis sermonem habent adhibent expressiones: «Norunt initiati... Obscurae de mysteriis loquuntur propter non initiatus, illi vero remotis perspicere initiantur

docemus... Non audemus propter non initiatus... Neque enim fas est coram non initiatis omnia detegere... Nolumus litteris respondere ne «prodere», videamus... Catecheses vero legendas catechumenis et aliis quibuslibet, qui Christiani non sunt, prorsus non dandas» (1).

Argumenta secundae sententiae: I. Disciplinam Arcani vigiisse in re sacramentaria testantur (Patiens, quoties aliqua silentio praetererunt vel ad aliqua tantum respiciunt et alludunt, vel eadem obseure tantum attingunt, adhibitis illis verbis, *norunt initiati*, quae fatente ipso Casaubono saltem quinquagies apud S. Ioannem Chrysostomum, nec multo rarius apud S. Augustinum occurunt. Vigiisse vero circa sublimiores veritates revelatas universim appetitum tum quia Patres provocant ad ipsorum gentilium proxim, penes quos «mysteriis silentii fides debetur», ob oculos ponunt huins disciplinae utilitatem, tum ut mysteria a professione vindicentur venerandaque reddantur; tum ut catechumenorum animus ad illa discenda excitet et audiendi cupiditas acuatur; tum ex eo, quod romani pontifices se hac lege obstrictos censuerint, ut testis est Innocentius I, qui noluit confirmationis formam literis consignare, ne magis prodere videretur, quam ad consultationem respondere...; tum ex horro, quem concepit Iulius I quum audisset, in causa Athanasii interrogationem habitam fuisse ab Arianiis de mysteriis eucharisticis praesentibus catechumenis, iudeis et ethniciis; tum denum ex interdicto initiatis imposito, ne institutionem de mysteriis auditam aliis nondum initiatis traducerent... Imo tanto rigore haec mysteria sirosanta fideles celabant, ut vellent potius mori quam eadem prodere (2).

Argumenta tertiae sententiae: I. Quia Christiani accusarentur quasi «latebrosa et lucifugax natio, in publicum muta, in angulis garrula», de «occultis et nocturnis sacris», de «pravae religionis» pravitate ita ut qui veritatem christianam discere velint «eant cum mulieribus et sodalibus in conclave mulierum, aut in satyram officinam, aut in falloniam», quia iuxta Celsus philosophum christianorum mos est «facere et docere clausulum»; nullus fit de Disciplina Arcani existentia sermo, imo Origenes (3) respondet: «Falso Celsus putat sancta nos nostrae doctrinae occultare principia. Quia palam illa praedicamus». Clemens rursus Alexandrinus (4) et Tertullianus secreta mysteria paganorum atque haeresis Valentinianae derident, ac Disciplinam Arcani apud Paganos et Valentinianos spernunt. Signum est ergo, disciplinam hanc apud Christianos primis Ecclesiae saeculis non vigiisse. «Dominus, — ait — Tertullianus (5) palam edixit, sine illa significacione alienus tecti sacramenti.» Circa vero ipsum Eucharistiae Sacramentum idem Tertullianus (6) ait: «Non enim contra praeceptum reputamus ab Apo-

(1) *De Sacra. T. vi. n. 30.* — (2) *Thom. Dog. Chap. i. III. Sec. 2. de Sacra. Euch. myst. n. 30. n. 2.* — (3) *Sententia hanc a Butilio addidit. Affirmat iste, tempore medi aevi disciplinam Arcani ignorauit finire. Asserit hanc minus absoluam silentum. S. Thomas (3 p. 4. 28. 3. ad 9) scribit: «Evangelium non inveniuntur trahere scimus sacramentum, quia in primis Ecclesia operculariter esse occultum». — (4) *Cantic. I. 6.**

— (5) *De Canticis per integrum P. Fisi De Arcani disciplina. — (6) C. Butilius I. c. — (7) C. Colonia, I. 2. III. 30. 31. — (8) *Coloss. 1. 2.* — (9) *De Proscriptis. 26.* — (10) *De Orthodoxia. 26.**

autem ut se erigat potiusquam deos deprimat eniti debet. Certandum ergo cuique est; deos, si non adiutores, at certo e sublimi spectatores habet; a quibus obtundendis desinendum, quod quisque, si velit, propriis sese operibus servare possit.

Quod si denique (neque enim minimis quibusque peccatis Deus impellitur) concensus ille dissolvatur, qui ab ipsis fuerat temperatus, veniunt iterum ut eundem intendant et quasi exspirantem suscitent. Interea viribus sibi datis utatur homo, quibus, quod sibi praestandum est, possit efficere. « Non enim perinde est Providentia ut editi nuper infantis mater, quae in omnibus iis quae aut advolant, aut quocumque modo molesta sunt, repellendis quum negotio occupatur, quod ille adhuc imperfectus est, et propriis auxiliis destitutus, sed ei similis est quae adulto iam et armis instructo puer, ut iam illis atque ei imminentia mala propulsare iubet ».

Hunc ergo in modum qua ratione Deus res humanae curat explicat Synesius (1). Hanc doctrinam omnibus scitu dignissimam putat, hanc ut assidue meditentur monet. Verum sat cuique legenti patet, quam multa in ea exponenda peccet, quamque parum concordet christiana doctrinae. Neque enim fingi potest nihil agens Deus, neque divina providentia tunc solum, quod in fabulis recte praecipitur, mundo interesse putanda est, quum sit tali *dignus vindice nodus*. Neque magis daemones illos inducere licet, qui fatali necessitate ordinem corrumpant evertantque. Leges quippe naturae constantes esse volumus, neque nisi ab ipso aut volente aut permittente Deo perturbari posse. Quid praeterea? Quod homo, medios inter hostes, propriis viribus uti iubatur, quin ad divinam opem ne deos deprimat, confugiat, id Providentiae notioni aperte repugnat. Evidem desides nos aut inertes esse non oportet; verum nulli existimandum est se sua virtute sola, quidquid boni sit, esse effecturum. Haec est vera philosophia, quae hominem ita componit ut Deum supremum rerum moderatorem eredat, ab eoque solo eius quod exequi nititur exitum felicem speret.

Quam quidem, quia nondum attigerat Synesius, nemo mirabitur eum in errorem incidisse. Platonis et Procli commenta sectatur, quibus fortasse quaedam de suo penu addidit. Platonem quippe scimus (ex *Sympio*) docuisse Deum homini non misceri, sed omne commercium terram inter et coelos per intermedios deos, quos daemones bonos appellat, instituit. Proclus vero, teste Suida, non modo Platonis ceterorumque protoniorum philosophorum, verum etiam B. Dyonisii Areop. theorematis usus est, et interdum nudis eius verbis. Hinc eluet cur nonnunquam cum Christianis Synesius sentire videatur. Verum quod nondum fontem verae sapientiae attigerit quum sua philosophica scripsit opera, magis magisque ex iis patebit, quae alias hisce notis, si lieuerit, addemus.

I. LEMETTE.

CYCLOPEA

Sic faber ferrarius sedens iuxta incedem, et considerans opus ferri: vapor ignis uret carnes eius, et in calore fornacis concertatur: vox mallei innovat aures eius, et contra similitudinem vasis oculus eius.

(Eccles. XXXVIII, 29 et seqq.).

« *Per rabidum Cyclopum*

Sanguinem, fluxus ultimam degeneres rigescant!

Heus, puer, heus! quoisque

Dormiet vectis? tua quae segnities? vicissim

Duc piceam catenam

Tractibus. Quid si furias vi tubus has resolval,

Viscera queis obesa

Follium immitti resonant in fremitu? aemulare

Atra Jovis sodales

Cudere Aetnaeis solitos fulmina in officinis

Ac Phrygis arma, stirpis

Unde Romanae vigor ac gloria sempilerna...

Filius esto Brontis!... »

Malleum stringens validum sic faber: interimque

Praecipites caminum

Irruunt aurae e caveis; congreguntur igne,

Qui furit atque saeva

Volvitur flamma, rubeis dentibus apprehensum

Dum peredit metallum.

Ignibus forceps trucior, non secus ac molossus

Ventris adactus aestu

Osseum fragmen retinet, dilaniatque morsu,

Prensat adunca ferrum,

Victimam incudis miseram... « Tardipedis per artus,

O puer, es Pyracmon,

Flamen exhalas Erebi!... » Etage! malleique

Per gravibus resultant

Ictibus; ducta in numerum brachia ferrum ad aptas

Molle trahant figuras.

Vomeres educ biugo rus bove mox ferendos,

Aspera rastra glebis;

Duruit quae agris, manui tradito, malleator,

Marle potentiora

Arma, thesauros larium et laetiliam, ligones...

Frigidus ast metallum

Occupat quassum tremor... « Heus! vel sopor inter ictus,

Dum gemit officina,

Te, puer, captat? Steropis per iecur! adde flamas

Mulcibero lepeni,

Qui utre ventoso crepiter fervidus... » En rubescunt,

opera philosophica leggeris. Horum autem duo notis occurserunt praeceptis attendenda, prout patera quod ex omnibus sola sunt ex consilio a Synesio scripta ut dogmata sua exponeret, quemum unum in duis libris distinctum *Aegyptius sine de Prudentia*, alterum de *Insonitum* inscribatur.

Libri de *Prudentia* Aegyptiorum fabulam exhibent, Osiris tempore et Typhonis fratrum, qui quaque eadem sibi processerat, patre videlicet Thebaeum rego optime, dissimilis tamen omnino motibus praeedit videtur (1). Nam Osiris, amorum junior, ad virtutem natura praeponens erat, magnaque et eximia de se sua agendi ratione reponimebat; alter vero, aetate maiore, incepit ad omnia planeque rufis, nec, nisi ad vita, natus censematur. Quis dissimilioris rationem eiusmodi traxit Synesius, que proxime ad *Manichaevum* placita accedit. Non eadem est, - inquit - (2) animorum corporumque cognitio. Nec enim ab hisdem in terra parentibus etiam habere, sed ex eodem fonte derivari, animorum naturae consentaneum est; quem fons universi natura duploem constituit: est enim lucidus unus clarissimusque, alter obscurus et tenebris obsitus. Hinc praeceps emergere docet animos, praevarum demonum opere, qui illis tamquam instrumentis tractant ad res humanas perturbandas evertendasque; illinc vero boni deponent, ad terram hanc sicutem administrandam, quae, si castum inviolatissimum servarint naturam, eadem via refundi oportet, atque in finem, unde certi sunt, regeri, quemadmodum qui a tenebris prodierint, illuc necessitate naturae recipi debeant.

In quidem fit ut virtutis aut vitii studium nullum liberum sit sed ad hanc illudque quisque comparatus famili quidam necessitate nascatur. Iude etiam repetenda causa est, cur tam saepe res privatae publicaque permisceantur; « necessarium quippe est dissimilis quid cum superioribus animis inferioribus insimilis habent ». Quis rei exemplum fabula hanc Synesiana ponebat.

Nam cum Osiris, mortuo patre, ad regiam dignitatem eret omnium suffragio electus, regnumque sapientissime administraret, id aegre ferens Typho, de arripiendo imperio cogitare coepit, Seythisque sacerdotum sociis adiutibus, fratrem regno, Aegyptisque libertate omni et felicitate spoliavit. Qui consueps processit sivevisque atque feritatis, ut in luctu omnes ubique versarentur, neque alius ex omni Aegypto quam publici planetus clumor exundaret. Angebatur poena in dies

(1) « Aegyptius » ad genus illorum quibus hodiernae pone omnes littere aludent, fabulam pertinet, que sub fene et velamine aut os vero gestis produnt, aut doctrinam quamvis illustrant. Tuncque sibi Synesius proponuntur. Hinc enim in sui operis prefatione habet: « huius prope modum dignata a nomine in hunc usque diem definit, in hac fabula omnibus hodiernis... praeconitumque nomen in hoc operi huiusmodi continetur ». Ad prius quod attinet, explicare maxime intendit quoniam Providentia nuncum regat atque meatur; ad secundum autem, stamus Romanum imperium, cuiusmodi maxime fuit in omnibus, sub Aeneo, drypat. In Gallo enim agnoscitur Iuridicum consilium, ut probus atque fortis, in Typhonem vero Gallos, Gothorum dico, a quo imperium perturbatum esse histricum referunt. Iuridicum autem Synesius invenit. - (2) Lib. I. a. 16.

calamitas, nec illa humani auxillii spes apparet, quae barbaris militibus omnia permiserentur, tunc civitas pro castris utebantur. Neque tantis mali a Deo levius sperabatur, quoniam ipsa iam esset de Providentia ex animis hominum sublata sententia.

Verum, tam praeceps deorum auxilium significat coepit est quoniam omnino desperatae res essent. Nam enim, - ait Synesius - (1) sacerda vindicare, colligere que eversum restituere prius dii parant, quoniam evidenter sit nostra vitii cum virtute comparatio: ut hi etiam qui mentis indicio minus utuntur, vel sensu ipso, qui melius, quid peius sit discernere, atque illud amplectere declinare possint (2).

Quoniam deorum agendi rationem quando explicaverit, videamus. Ponit primum divinam naturam mundi hanc usquam inniscari, adspicitque suam pulchritudinem contemplatione occupari atque satiari. Ab illa deorum quoddam aliud genus mundo sublimis fuit, quoniam quidem universi contemplatio detecta, ut que tamquam ad eius curam denuntiata flectere posset quippe qui ad contemplandum divinitatis fons ut sunt. Hoc vero aliis deorum ordo subsequitur, quae inferioribus mundi ministeriis superenus Deus attribuit quorum duplex functio est, actuosa una, quoniam portuandis mundanis rebus vacant, tranquilla altera, quae sese erigunt ad superioris mundi contemplationem. Quae, quoniam sit eorum primarium nuntius, praecepitque ipsis conferat felicitatem ab ea vix posset averti ut mundi huius curam gerant. Neque ideo quod si communis est disponere detrectant; sed statim sapientia rite praesisterint, mundum sibi relinquunt, sapientiam divinam pulchritudinem considerandum relicant.

At vero, quod ab ipsis ita recte dispositum est, prouti necesse est atque corrumpti, tam quod res inferiores corruptioni per se sint obnoxiae, neque divinam motionem diutius conservent quam praestigia sanguis (est a Synesio inducta similitudo) que fiducia dicuntur, ex aliquo tantum tempore, eo cessante a quo impressus est motus, incitantur; tam quod deinceps, inferiori naturae maxime affines, omni qui posunt virtute, ordinem perturbare, legesque a deo positis infringere nitantur.

Quod quidem illas inferiores deos cogit, ut certis temporum intervallis, ad mundum hanc se convertant, novam incitationem, machinationum instar, aspiciant. Hinc autem plerumque fit quoniam ad imperia gerenda hinc transmittunt cognatas animas: « est enim divinitas et maioris Providentiae unius hominis interventi infinitum curam suscipere ». Iis vero, quoniam ad id praeclarum nuntius destinaverint, curiae esse debet, non ut deos postulant sibi perpetuo adesse, sed ut invicta virtute officium suum peragant. Deos enim rerum starrum, id est, divinam contemplationis satagere spectet; hunc

(1) Lib. I. a. 16. - (2) Nocilis ideo a Synesio huiusmodi fuit, ut ridentem congruentem doctrinam super memorem de duplice animosum fuit: qui enim et tenebris comparat ad vita ferri natus necesse est. - Ceterum in philosophicis rebus non semel Synesius a somnito disceptat.

tati haud consentaneum; nam Petrus, exempli gratia, ad vitam viduam Tabitham revocans in Gallia saepius quam Romae cernitur; ceterum, ut res perspicua omnibus evadat, en, iuxta iam laudatum Garrucci opus, Petri historiarum prospectus *topologicus*, seu tabella qua urbes nominantur, in quarum museis monumenta, de quibus egimus, inveniuntur.

PETRUS TABITHAM RESUSCITANS:

Romae — Firmi (*Fermo*) — Arelate (*Arles*) — Cabillonae (*Châlon sur Saône*).

PETRUS CUM BACULO CORAM CHRISTO EI NEGATIONEM TRIPLEX PRAEDICENTE:

Romae — In Civitate Castellana — Syracusis — Arelate — Parisiis — Narbonae — Massiliae — Lugduni — Madriti — Caesaraugustae (*Saragozza*) — Geroneae.

PETRUS LEGEM ET CLAVES A DOMINO RECEPIENS:

Romae — Veronae — Ravennae — Anconae — Mediolani — Arelate — Remis (*Reims*) — Aquis (*Aix*) — Massiliae.

PETRUS A MILITIBUS DEPREHENSUS.

Romae — Pisis — Mediolani — Firmi — Arelate — Narbonae — Cadurci (*Cahors*) — Claro-Monte (*Clermont-Ferrand*) — Geroneae — Barcinone (*Barcelona*) — Asturicae (*Asturias*) — Caesaraugustae.

PETRUS-MOYSES.

Romae — Pisis — Mediolani — Arelate — Avenione — Narbonae — Massiliae — Madriti — Asturicae — Geroneae — Caesaraugustae.

Quae autem post editum Garrucci opus in lucem prodierunt tum in Occidente tum in Oriente monumenta, haec quae hucusque demonstravimus mirum in modum confirmant; quam circa rem plane notandum venit, S. Hippolyti statua excepta, praeter Boni Pastoris, seu Christi, ac Mariae Virginis Deiparae, Petri solummodo statuas, saeculo quidem sexto vetustiores, ad nos usque pervenisse.

**

Porro, brevissimam simplicissimamque quidem, sed eloquentissimam, ni fallor, conclusionem eruere licet atque iuvat: — I. Petrum, sicut in Scriptura, ita in monumentis primum inter omnes apostolos designari, ac longe crebrius quam illi repraesentari; eius autem praerogativas evidenter significari, immo sensibili omnino modo clavum potestatem, et non solum promissam, sed datam adumbrari; — II. Petrum Christo apud monumenta circa persecutions ac supplicium conferri; Petro legem a Domino veluti fidei arcae, concredi, eumque, sicut Christum, fideles adoratione quadam prosequi; — III. Tandem Petrum, uti Christum, gloriose crucis baiulum apparere, sicque revera, perinde ac Dracontius cecinit, *crucis almae signiferum*, alias auctor *novi signiferum Testamenti*, seu ducem eum habitum fuisse (1).

(*Finis*)

P. XYXTUS SCAGLIA O. C. R.

(1) *DRACONTIUS, Carm. de Deo*, III, 218; *Auct. de vera circumcis. int. opp. 8. Hieronymi*, 17.

DE RE CATHOLICA APUD IAPONIOS

(Cfr. num. sup.)

Utram Iaponii potius sequentur ecclesiam? Catholicam an « Protestantam »? Hoc quidem ex eo iudicandum est utra plus navet operam, utri plures atque meliores in tempore adsint indigenarum opera. Si tamen res spectetur, ut nunc est, « Protestantum » sunt emolumenta maiora. Hi enim, imprimis qui ex America venerunt, iamdudum viderunt, quam sit necesse ad Iaponios ferre evangelium, qui non hoc summi faciunt, ut singulos suae iungant sectae, sed ut potius oculos omnium ad rem Christianam convertant. Quod ut assequantur, sacros libros dilargiuntur, de religione tractatus edunt, prelum sustentant, scholas condunt et orphanotrophia, sermones habent in suis itineribus ad populum. Ita iam nunc magnum confecerunt numerum catechistarum et praedicatorum, a quibus multum adiuvantur omnibus partibus. Neque vero hoc mirandum est; magnam enim pecuniae vim repetunt ab iis, qui eandem in patria doctrinam sequuntur.

Atque etiam missionarii catholici, quantum per humanas vires licuit, perfecerunt. Incredibilis fuit laboris eos fructus facere, qui iam nunc sunt. Qui si neque prelo, neque scholis, neque catechistis assecuti sunt, quantum protestantes obtinent, hoc inauditis pecuniae angustiis tribuто. Quam est acerbum, mihi crede, summam semper sustinere inopiam, non habere quae ad vitae cultum necessaria sunt, et tamen audire voces generis huius: « Tempora non intelligitis, immo impares estis muneri »! Quod si in hoc tam gravi tempore, quum pagani et protestantes et catholici inter se viribus omnibus et nervis contendunt, si res catholica vietrix debeat evadere, Europaei catholici, Protestantes Americanos imitantes, multo maioribus et ceterioribus subsidiis sustentent necesse est. Et ad hos quidem annos missio Iaponia propterea fortasse in reliquis Europae partibus minus fuerit cognita, quod Gallicorum missionariorum ea regio fuit propria: sed iam triennio etiam Germanici religionem illic diffundunt, ut sancti Francisci filii, ut sancti Ignatii, ut sacerdotes Steylenes, quibus hoc est maxime propositum, fidem Christianam ad gentes exterias deferre.

***

Diximus supra e re esse catholica, quod Iaponii, priusquam assentiantur, omnia ipsi examinent et postremo, quae vera esse viderint, amplectantur. Placeat populo Iaponio firma catholicorum coniunctio, in qua non sint centenarum sectarum sententiae probandae, placet religionis nostrae cultus, placet vel maxime, quod ab omnibus capiti uni tanta deferatur auctoritas. In ea enim instituta publica magis innituntur apud Iaponios quam apud Europaeos.

*Exilient metalli
 Ignes squamor. Modo quid? candida nome fidos
 Pectoris urna amores
 Servat et pacat fidei munera capsa ferri.
 Ergo feri reducunt
 Mallei in lumen solidu frusto subacto pulsu.
 Compedit quas oculis
 Clavis immetat cubitus, firmet honesta clavis.
 Virginis hic latet
 Genua dotalis: rutilum cum viris monile.
 Annulus ac inaures,
 Gemmam setum, capitis pulcher apex, chorma
 Filula... cordis ardor!
 Vel stupet dicta, premunt frigore massu... «Eia,
 Follibus addit tares,
 O puer... Nam Mars agitat sanguinos haud levanda
 Flumine in exsrandum
 Corda certamen. Iaculis nunc opus est, iubisque,
 Et dypsis, et latus;
 Enim optiter lateti, scopae atra dextris.
 «Addit, puer... sed dicit!
 Ah! gena dicitur puto per patrem, per avum,
 Ora per alma prola,
 Antiquum incolit hic placidi malleus hicce fabri
 Verit in arca ferrum,
 Bocca cibum rigens, obruit unda flammis!»
 Bonne.*

THOMAS VIGNAS, Sch. P.

Illuc d. v. Reni Galli de amplio ministrante ad eum a
 «Verbiis, prout vides.

Marcus Galli vero clarissime Josepho Fornarii,
 Comm. «Vox Urbis» Moderatori, s. p. d.

Accipi numismata argenticum, remisic eusum
 affidreque coriatum, quid Iudicum collipium quo
 libuscumque meis scriptis, superiori anno in
 «Vox Urbis» vidutis, pro sua benignitate ad
 dicere vult, et quangularem illi ob hoc ar
 cryptissimum numis ex animo gratias persultra.

Omnis dum apudhiam conscribere festini, liber
 ter accusationem arripiudebat tuu Comendario pre
 cendi, id, te amigro perissimisque Moderatore,
 coiditum incremento augentur humaniorumque
 litterarum ac religionis causam omni iure defen
 dat. Vale.

Civis Tyrenorum, a. d. viii Kal. Febr. mccc.

S. PETRI PRIMATUS ET PRAEROGATIVAE

EX ARCHAEOLOGIAE TESTIMONIIS

Chr. sum. sup.

VII.

Petri cum Christo similitudo.

Christi potestas tam clare Petro collata effectu artifices, aut potius illi qui sarcophagi insculpentes sacrificibus locabant, sedulo quidquid aliquam Petri et Salvatore similitudinem contineret, in anaglyptis significarent. Sic duo sunt apud anaglypta qui mortus et vitam revocent, Christus scilicet ac Petrus: Christus quam supernissime, Petrus vero pluries, et iuxta illa quae de Tabitha vidua in evangelio leguntur. Miracula eius quaedam Petrus patratus effinguntur, ut cum Ananias eius conspectu mortuus abducatur, ac iuxta apocrypha quandam fabellam, cani loquela importit; semper super ambulans super fructibus Christo obviam velet apparet. Sicut Christus, Petrus potestatis virginem habet in throno sedet, sicut Christus a militibus deprehensus, in carcere detinatur, ad crucem damnatur. Petrus aliquando in anaglyptis historia contexta est, ita et Petrus quosdam sarcophagos libenter dixerim. Si quodam Firmiano sarcophago ita quae ad Petrum spectant argumenta sunt distributa: (1)

Mulieres mortem Tributae ante Petrum perirentes.	Tributae resurrectio.	Cain et Abel Deo annus offerentes.	Milites Petrum custodiientes.	Petrus ab angelis e cunctis electus.
---	--------------------------	---	-------------------------------------	---

In alio Arelatensi sarcophago: (2)

Petrus Christianum negans.	Petrus ab Herodis satellitibus deprehensus.	Petrus praedicans.	Petrus a Nerois militibus ad supplicium ducens.	Petrus a Domo recipens.
----------------------------------	--	-----------------------	---	-------------------------------

Et in alio Romano sarcophago, apud museum Lateranense asservato: (3)

Petrus in cathedra sedens, dum Christus ei pedes lutorum adest.	Petrus ad crucis supplicium ducens.	Christus legem Petru dans.	Christus ad Pilatum ducens.	Petrus murus levans.
--	--	----------------------------------	-----------------------------------	----------------------------

Nec raro fit ut in uno eodemque sarcophago Christus et Petri commemorative aliquatenus unice fiat. Exempli gratia, in Romano quedam sarcophago, apud crypta Vaticana invento, ita historiae distribuuntur: (4)

Christus caecum sanans.	Christus mulierem fuxa sanguinis laborantem sanans. adstante Petro.	Christus legem Petru committens coram Paulis. Petro.	Christus triplicem negationem Petru praedicens.	Christus claves Pet committens.
-------------------------------	--	--	---	---------------------------------------

In alio sarcophago, rupes apud S. S. Marci et Melchiani coemeterium detecto, Christi miracula semper adstante Petro patrata exhibentur: unde non est illa historia in qua Petrus desit.

Erit fortasse qui obliuia eiusmodi tam crebram Petri memoriam Romae solummodo conspici. Id autem vel

(1) Gannucii, V. 316 n. 2.

(2) Gannucii, V. 316 n. 3.

(3) Gannucii, V. 325 n. 3.

(4) Gannucii, V. 330 n. 3.

dantur infantes, quibus victus a parentibus suppeditari non queat, sicut apud alias gentes saepe, tamen tristissima his plerumque proponitur vita, quum in manus veniant negotiatorum, qui bene idcirco eorum alant corpora, ut lucrum ex iis capiant, vel etiam ad turpisimum quaestum abutantur.

Saepe exprimuntur missionariis lacrimae, quum inter ruderis vident pueros fame extenuatos vilibusque involutis pannis, qui vel leguminum investigant reliquias, vel ligna colligunt quorum pretio rarum cibum percipient. Hi enim deinceps fidem nostram dispersuri erunt, si nunc in orphanotrophia recepti educati fuerint. Finge nunc animo puerorum istorum coronam, finge te nunc audire vocem iampridem cognitam: « Qui suscepit unum parvulum talem in nomine meo, me suscepit! »

***

Dixi quae a missionariis catholicis in Iaponia ante reliqua videantur peragenda; prelo opus esse dixi catholicum ad declarandam catholicam veritatem et ad confutandam haereticorum convitia; opus esse aliquo pupillorum domicilio, in quo quam plurimi catholicis moribus instituantur, quorum optimi catechistarum seminario vel sacerdotum tradantur.

Veniet illa dies, et nescio an brevi adsit, qua intelligentia Iaponii subeundam esse religionem Christianam, sicut ab eis profanae vitae cultus susceptus est. Idcirco nunc omnibus nervis est connitendum, ut veritatis catholicae lux ei terrae illucescat, ne unquam ea natio, quae prae ceteris Asiae mongolicae, et fortasse etiam indiceae, magistra sit futura, errorum specie decepta aeternis haereticos laqueis vinciatur. Sed quid in tanta pugna tam pauci agent missionarii tamque rerum omnium penuria coarctati, nisi Europaei catholici opitulentur? Profecto non solum qui patria, qui parentibus, qui vitae commodis relictis ad voluntariam Christi proficiscuntur militiam, Christi postremam voluntatem exsequi debent; omnia Christianae Ecclesiae membra, pro suis quisque viribus, ad hanc regis aeterni voluntatem perficiendam conspirabunt. Non est satis in patria diligenter animadvertere, quid missionarii fructuum colligant, quove iam progressi sint; unusquisque manum moveat, missionariorum laboribus proprios labores iungat. Tu igitur ipse arma cape Christi, regni Christiani fines propaga! Adua Christi in paganorum terris legatos sanctis tuis ad Deum precibus, atque, si ferat facultas et occasio, donis!

IOANNES WEIG

Cath. Missionarius in Iaponia.

*Quem felicitas amicum, infortunium faciet inimicum.*BOET., *De Consolat.*, III.*In nullum avarus bonus est; in se pessimus.*SENEC., *Ep.*, CVIII, 9.*Care amicum credas, nisi quem re probaveris.*PUBLIL. SYRUS, *Mim.*

COLLOQUIA LATINA

Colloquium in schola ⁽¹⁾

GEORGIUS. — Oho, Thoma, iam ulciscar me. Frequenter abs te accusatus, paria reponam.

THOMAS. — Aliquoties accusavi te, non eo inficias; saepius, nego.

G. — Quare autem vel aliquoties?

T. — Quod commerueras, et mihi quoque non plus est parsum ab aliis.

G. — Nunquam te laesi.

T. — Imo reum me fecisti.

G. — Nunquam.

T. — Quid est porro quod me cogitas accusare? Quid culpae contraxi?

G. — Scamnum cultello scriptorio conscindis, quod prohibuit Praeceptor, et tuum nomen incidis, quod gravius prohibuit, eaque de re flagris alios accepit.

T. — Oro te, tace: cera complebo sulcos illos, aut radam lignum, ne appareant literae.

G. — Hui consilium callidum! Quid dabis in loco mercedis?

T. — Submisse, ne audiat Magister. Pulcherri-
mum de globulis meis.

G. — An tulisti tecum?

T. — Non omnes.

G. — Quot habes?

T. — Septem.

G. — Monstra, si placet.

T. — En.

G. — Sunt elegantes. Facisne mihi copiam eli-
gendi quem praecipue probavero?

T. — Facio.

G. — Hunc eligo.

(1) Ex IACOBI PONTANI opere, cui titulus *Progymnasmata latinitatis*, passim retractavit I. F. — Placet hic adnotaciones referre, quas clarus ipse auctor huic colloquio apposuit: « Naturae puerilis in hoc et in aliis practerea dialogis spero a me adumbratam, si minus expressam et depictam imaginem. Mirum sane, quam illa iniuriarum impatiens, ad pari referendum, ad delicta celanda, ad ludendum ingeniosa atque prompta sit; quae quidem hoc loco a nobis insinuata sunt. Quae autem aliis, et sparsim, eorum testem advocare visum est Ciceronem, V de finibus: « Eos, - inquit, - parvi agnoscunt, a quibus educantur; deinde aequalibus delectantur, libenterque se eum iis congregant, dantque se ad ludendum, fabellarumque auditione ducuntur, deque eo quod ipsis superat, aliis gratificari volunt; animadvertisque ea quae domi fiunt, curiosius, incipiuntque commentari aliquid et discere; et eorum, quos vident, nolunt ignorare nomina, quibusque rebus cum aequalibus decertant, si vineunt, efferunt se laetitia; victi debilitantur, animosque demittunt, etc. »

Sunt tamen etiam, cur Iaponis nostra religio minus videatur expetenda. Offendit eos nationum catholicarum ruini regnorum protestantiorum gloris obsecratos, offendunt convicia atque calumnia, quibus Ecclesia catholica in Europeorum etiam doctorum opusculis perfunditur, deterret eos prorsus inveterata opinio, hoc nostra religione intendi rei publicae pericula. Hoc indicium ante tria saecula conceptum est (illinc crudelissima catholicorum persecutio nata est), hoc indicium per annos trecentos publicis decretis in hominum animis renovatum est, hoc nostra hac aetate non satis affirmari potest ab historicis protestantioribus, qui sexcenties reiecti iterum atque iterum commemorant pontifices maximos medine aetatis reges instituisse et deposuisse, subditis eorum fidem interdixisse, et quae huiusce fere sunt generis. Postremo hoc indicium in dies pererebrescit amplius Europeorum politicorum, doctorum, ephemeridum vocibus: Ecclesiam catholicam esse quandam in ipsa civitate civitatem, id semper appetere clericos, ut, re publica fracta, soli veniant in potestatem. Et Iaponii hanc commenta legentes ita secum loquuntur: «Certe Europae Christiani sciunt verum esse; ita enim necesse est». Quantum vero in hac parte peccatum est ab Europaeis gentibus, quae Iaponios amantiores veri in errores induxerunt? Horum igitur errorum removenda via est: iam multa religione Catholicae missis parata est.

**

Hic ergo dicere vehementer esse debendum, quod Iaponi catholici catholicos liberos ad Iaponios non perfuerunt. Quanto graviores etiam in hac re Protestantes sunt notis! Habet Iaponia multas literarum tabernas, ubi posset catholica omnia opera coemi possint! Literati catholici plurimum conferunt ad sinistros de religione opiniones convellendas, literarum catholicarum veram ostenderent vim delitacijne vindicarent auctoritatem.

Sed tamen maxime necessarium est in ipsa Iaponia catholicum prelum condere. Debent enim historicorum mendacia et deprivaciones refutari. Debet Iaponi apostolatus comprehendere tum religionem necessarium esse humani, tum prae osteris catholicam esse amplectendum. Debet autem oculis ponit Iaponis, quantum Ecclesia catholica contulerit ad cultum humanum et ad literarum explicacionem et ad societatis humanae institutionem optimam et ad leniendas communes bonorum miseras. Aperiri iles debet non everti rem publicam ab Ecclesia catholica, sed fidem erga regem, amorem patriae, legum civium observantiam ab ea sanctissime exigi: esse quidem communem religionem terrarum omium, sed tamen etiam singulis aetatis nationibus. Hi vero tractatis maximam perirent utilitatem, quia describunt veram religionis imaginem et expungunt quae adhuc sunt adversa iudicia. Certe negabat nemo propria via modoque proprio singulis nationes ad fidem adducendas esse: atque Iaponii sunt pagani huic ac-

tatis doctissimi, qui multa studiose legant: ad Iaponiorum animos solum per litteras nudamque veri declarationem patet via. Sane preli alienus catholicus institutio non est facilis; pecunia enim opus est. Verene igitur fieri non potest ut catholicci Europaei summis rebus inflammati tantum inter Iaponios opus excitent, fulciant, sustentent?

***

Est alterum missionis catholicae in Iaponia propositum, orphanorum cura. Orphanotrophia erigere et administrare in Iaponia est religionem diffundere.

Primum enim, ut nunc est, adulti non adducuntur ad fidem nostram, nisi singuli. Quantam autem praebent orphanorum domus spem! Quo qui admittuntur, ad unum omnes religionem suscipiunt, educantur catholicis legibus, postea familias catholicas instituant, postremo catholicos pagos.

Deinde, ut maiora habeat religio in Iaponia incrementa, missionarii Europaei adiuvari debent a multis magistris Iaponis et presbyteris. Hi enim cognitum habent Iaponiorum animum, hi acerius sciunt observare hominum studia, quam sacerdos Europeus, hi soli prelum fructuose administrant, quia Iaponii a Iaponis litteras accipere desiderant. Neque vero potest Europa semper satis magnum numerum virorum apostolicorum illuc dimittere, praesertim quum aliquando Iaponii de religione quærere desierint et ipsam religionem in se recipere coeperint. Id maximum est Protestantum robur, quod multos habent catechistas eosdemque bene instructos indigenasque praedicatores (1). Est quidem in dioecesi Hacodatensi seminarium catechistarum a Germanie viris institutum, sed eam habet difficultatem, quod minor est alumnorum numerus. Pueri enim in media scanda versati per pauci ad hoc ibunt seminarium, quum remissiore industria fertiliorem locum in aliis institutis accipere possint. Neque quidquam augebit istum alumnorum numerum, nisi domus pupillorum, quorum admodum magnus exstat in Iaponia numerus; multae enim uxores bello orbatae coniugibus in intolerabilis paupertatem inciderunt. Inter pupilos autem semper inveniuntur, qui pro meliore indole ad catechistarum ordinem et ad ipsum sacerdotium idonei sint.

Tum Iaponii, quod per magni est momenti, a scholis publicis religionum disputationes omnino prohibent. Licet igitur missionariis aperire scholas, collegia instruere, publica suis scholis impetrare iura, quae si non acciperent, discipuli essent nulli; sed est etiam parendum legibus, de religione in schola tacendum est. Et ita quidem omnis fere missionariorum auctoritas eluditur. Ergo pupilos colligamus, pupilos ad religiosam vitam libere exerceamus.

Postremo inaudita ter parvolorum inopia nos moreat ad aedificandam orphanorum domum. Non quidem occi-

(1) Catholici habent alumnos Iaponis 225, sed Protestantii alumnos milia duo et quingentos viginti.

duntur in
non quea-
sima his
veniant
corpora,
simum q-

Saep-
ruder-
luto-
vel ligna-
piant. Hi
si nunc in
nunc ani-
audire v-
num pa-

Dixi
reliqua v-
lio ad C-
tanda ha-
rum don-
instituan-
vel sacer-

Ven-
gent la-
sicut ab
nunc on-
lieae lu-
prae ce-
magistr-
haeresi-
tam pa-
penuria
Profect
commo-
militiar-
omnia
viribus
conspi-
verte
progre-
riorum
arma c-
va Ch-
Denn-
donis

9
l
0
0

qui suam pietatem Nobis probant maximeque dilectos filios Nostros, Cardinales, et Venerabiles Fratres, Episcopos, qui regiminis Ecclesiae pondus Nobiscum sustinent, caros habeamus; tum nihil tam valde cupimus, quam ut Nostra erga eos caritas benevolentiae appareat. — Restat ut gratias tibi pro faustis omnibus agamus, quorum quidem referimus ex animo vicem; atque in auspicio caelestium, quae precamur, munerum tibi, dilecte fili Noster, ceteris omnibus Germaniae Episcopis, in primisque Cardinali Episcopo Vratislaviensi, et clero populoque vestro apostolicam benedictionem amantissime impertimus. Datum Romae apud S. Petrum, die XXXI mensis Decembris MCMX, Pontificatus Nostri anno octavo.

PIUS PP. X.

EX SACRIS CONGREGATIONIBUS ROMANIS

SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE

Ex Congregatione Concilii.

Dubia circa abstinentiam et ieiunii legem.

Episcopus Barcinonensis, ut consuleret fidelium sibi concordatorum tranquillitati, sequentia, circa abstinentiam et ieiunium, dubia enodanda proposuit:

« Nimirum, sciscitatus est Antistes Gerundensis: « An responsum S. Poenitentiariae sub die 28 Febr. 1826, quo fas est gaudenti indulto carnis diebus ieiunii vesci in eadem comeditione pulmento carnis iure cocto et de cetero vesci piscibus et, iuxta opiniones auctorum, vesci carnibus in eadem comeditione simul cum iuseculo piscium, etiam valeat pro fidelibus Regni Hispaniae, ubi haec consuetudo non vigeat ». Et responsum, percontanti Praesuli datum, sic se habet: « In audientia SSmi. die 28 Augsti a S. Poenitentiariae Regenti Sanctitas sua rescribi mandavit: enunciatam commixtionem permitti contrariis quibuscumque non obstantibus ».

« Iam ita brevi temporis intervallo, diversimode non pauci sunt opinati.

« Quidam enim docent, etiam in diebus abstinentiae et in serotina comeditione iuseculum carnis adhiberi esse leitum, quia iuseculum carnis rationem condimenti habet et vera caro non est; alii vero iuseculum carnis in refectione tantum et non in caenula permittunt, utpote quod iuseculum carnis inter lacticinia recenseant; postremi denique iuseculum carnis et in refectione et in caenula diebus abstinentiae interdictum reputant, siquidem illis diebus facultas edendi carnes vi indulti non habetur.

« Insuper, occasione indictae resolutionis quaestiones exortae sunt circa condimenta ex adipe et larido quoad cibos esuriales; nec non controversia exagitata de pi- seibus in caenula comedendis.

« Ex his sententiis variis, non omnium locorum in veteratis consuetudinibus respondentibus, in re singulorum praxi subiecta, proveniunt angores conscientiarum, quos praestat removere, ideoque quaeritur:

« 1.º Utrum diebus quibus carnes vetitae sunt, etiamsi indultum non existat, sicuti Feris VI Quadragesimae, nihilominus iuseculum carnis una cum piscibus adhiberi licet.

« 2.º An quando usus lacticiniorum prohibetur, possit quis sumere iuseculum carnis.

« 3.º Liceat neene inter Hispanos condire cibos esuriales et in refectione et in serotina comeditione cum adipe vel larido.

« 4.º Si tandem possint sumi pisces in caenula diebus ieiunii, dummodo servetur quantitas, etsi in Hispania talis consuetudo haud vigeat ».

Resolutio: Ad 1.um et 2.um Negative, sed iuseculum carnis diebus ieiunii in unica comeditione una cum piscibus ab iis tantummodo adhiberi posse qui indultum obtinuerint pro esu carnis.

Ad 3.um Affirmative, etiam in serotina comeditione, dummodo ex Apostolico Indulso ea condimenta permitta sint in diebus ieiunii.

Ad 4.um Attenta contraria consuetudine, negative.

(Ex deer. d. vi mens. Augusti MCMX).

Ex Congregatione Consistoriali.

Declarationes circa Motum Proprium « Sacrorum Antistitum ». (1)

I. — An praecipuum quod nemo theologiae laureatus donandus, nisi prius in philosophicis disciplinis lauream obtinuerit, vel saltem de curriculo in philosophia scholastica absoluto certum praebuerit testimonium, stricte sit observandum? — *Resp.* Affirmative.

II. — An praescriptio *Consilium vigilantiae* altero quoque mense congregandi sit item striete intelligenda? — *Resp.* Affirmative.

III. — An tamen ii, qui *Consilium vigilantiae* constituunt, si longe distent a civitate episcopali et legitimate impediti sint ab interveniendo, possint, adducta causa impedimenti, scripto trasmittere relationem suam? — *Resp.* Affirmative.

IV. — An prohibitio alumnis in seminariis et ecclesiasticis collegiis facta legendi diaria quaevis et commentaria, quamvis optima, etiam ad iuvenes regulares in monasteriis et in congregationibus studii operam dantes extendatur? — *Resp.* Affirmative.

V. — An quotannis doctores in seminariis teneantur textum, quem sibi quisque in docendo proposuerit, vel tractandas quaestiones, sive theses, Episcopis exhibere, et in eunte anno iusurandum dare? — *Resp.* Affirmative.

VI. — An idem quotannis praestare debeant suis moderatoribus doctores seu lectores in ordinibus reli-

(1) Rel. in *Vox Urbis*, an. xiii, n. x et seqq.

T. — Istum eligeres: meo enim iudicio relinquit alterum praestantia.

G. — Non tam aptus est ad manum meam propter magnitudinem.

T. — Ergo istum paullò minorem.

G. — Sine, tentem. Nimum parvus est.

T. — Retinebis igitur, quem primum omnium sumpseras.

G. — Ita faciam. Quam venuste nigro alboque distinctus venulas quasdam ostentat! Emistine an lucro acquisisti?

T. — Lucro.

G. — A quo?

T. — A Leonardo, nostri vicini filio, quicunque persaepe ludo.

G. — Si tam scite factis abundat globulis, provocabo illum ego similiter ad certamen.

T. — Vix aliquando vincitur: peritissimus enim huius scientiae puer est.

G. — Et me lusorem non ultimum esse cognoscet. Atat, comprimamus orationem; Praeceptor de cathedra descendit... Ne confabulantes inveniat et ad poemam vocet!...

ACTA PONTIFICIA

SS. B. N. PH PP. X Miltore ad E. P. B. Antonium Card. Fischer
militare, post certam Germaniae Episcoporum Fuldae orationem.

Dilecto Filio Nostro Antonio S. R. E. Presb. Card. Fischer, Archiepiscopo Coloniensi.

Dilecte Filii Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Quae tuo nomine itemque Venerabilium Fratrum, Germaniae Episcoporum, qui tecum solemnum coetum Fuldae celebrarunt, perscrutis ad Nos de rebus communiter consultis, ea Nos quidem summo opere delectant; praesertim quoniam sit perspicuum in consilii vestris fraternalm communio dominatam esse caritatem, adeo ut opinionum varietas in disceptando consensum omnium in deliberando minime impediverit. Gaudemus etsi vos de re sociali diligenter cavisse, ut similitates conventionesque acerbae, quae inter duo foederatorum spicium genera intercedant, e medio pellantur; ob eamque causam utrisque sodalitibus certas quasdam in universum constituisse leges, quas sequi debeant, ut in sua quaeque regione pergant pro veris et dominorum et operariorum utilitatibus nisi, idque cum religiosae civilisque rei emendamenta. Gratum est etiam quod significas, vos, Decreti Nostri *Quam singulari exsequendi gratia*, statuisse per communem epistolam docere populum et admonere quid generatim fieri oporteat, ut pueri

quamprimum Mensam Eucharisticam participant. In quo velimus probe intelligent Christifideles non tam illud agi ut praeecepto Romani Pontificis obtemperetur, quam ut eiusmodi officio satiat, quod ab ipsa Evangelii doctrina sponte nascitur, atque adeo ut vetus et perpetua Ecclesiae consuetudo, ubi intermissa est, ibi revocetur. — Quod attinet ad potestatem a Nobis factam Episcopis removendi loco Parochos, ratione oeconomica, non miramur, huic decreto, quotquot ab eo sibi timent, repugnare eosque fortasse ab ipsis rerum publicarum gubernatoribus contendere, ut eiusdem Decreti vim et effectum impediatur. Etsi autem usus potestatis huius omnem semper circumspectionem cautionemque desiderat, nolumus tamen, id prudentiae studium unquam abeat in sollicitudinem pusilli animi, ob quam Episcopus, rei difficultatibus, plus aequo, commotus, non audeat ad id devenire, quod magni ad salutem animarum interesse videt. Etenim in perfunctione officii, maxime quae ad divinam gloriam recta pertineat, nulla est defugienda dimicatio, imo animose nobis adeunda, quandoquidem Deus ipse dimicantibus adest *adiutor fortis*. — De detestandis autem *Modernistarum* erroribus ad praescriptam a Nobis formulam. Nos quidem, quoniam coram tecum egimus benigna legis interpretatione, declaravimus, non adigi eo *Motu proprio* ad iusurandum sacerdotes, qui sacras disciplinas in Athenaeis publicis profitentur. Verum, si qui ex his doctoribus publicis simul in ministerio sacerdotali ut concionatores aut confessarii versentur, aut scrum beneficium obtineant, aut in curis vel iudiciis ecclesiasticis aliquid muneris gerant, eos e communi iurisurandi lege eximere, Nobis profecto non fuit in animo, nec est. Illi ipsi autem, quibus, utpote doctoribus publicis tantum, iurando abstineri licet, si prae se ferant hac se uti licentia libenter, nullam fortasse de suae doctrinae sanitate suspicionem afferent, at certe iudiciis hominum misere servire se ostendent, ignave reverentes istorum auctoritatem, qui non ex animi sententia, sed ex odio catholicae professionis clamant personantque, hoc fidei sacramento dignitatem violari rationis humanae et progressionem studiorum cohiberi. Itaque in hoc genere, praeter eam, quam diximus, causam, remissioni dare locum non placet. Ceterum, hoc habemus persuasum, quibus iurisurandi gratiam fecimus, eos ipsis in significationem virilis animi fore principes ad illud dandum, nec dubitatueros, si res tulerit, contumelias pati; siquidem facile sibi videbentur non digni magisterio christiano, si se puderet in ministris esse Domini Nostri Iesu Christi. — Quod autem ad populum tuum amantissimis verbis renuntiasti, quemadmodum a Nobis, nempe pro tuis magnis in nos meritis, paulo ante exceptus esses, gratum est. Nam quum omnes

dini; Nicolaus Mauritius Esterhazy, Comes, eiusque familia; Buelow Princeps, eiusque uxor; Rector, doctores et alumni Urbanorum Collegiorum Anglici, Beda et Graeci; Caffarelli, Urbanus Dux, cum uxore et liberis; Didacus Pignatelli-Canaviglia, Princeps; Antici-Mattei, Urbanus Princeps; Descamp, dynasta; Didacus Pignatelli-Angiò, Princeps; r. p. Jabar S. I. novus Pontificii Collegii Pii Latini Amricani de Urbe rector; Patritius Naro-Patrizi-Montoro, Marchio, S. R. F. signifer; Nicolaus Szecsen de Temerin, Comes, Austrorum Hunga orumque legatus apud Apostolicam Sedem, nunc ad Parisiensem legationem regendam translatus.

Pontificiae electiones.

Emus. P. D. Franciscus Salesius Card. Della Volpe, S. Congregationis Indicis Praefectus renunciatur.

— R. p. d. Michael Lega, S. Romanae Rotae decanus, inter Congregationis S. Officii Consultores adsciscitur.

— R. p. Benedictus Oietti S. I. Inter Consultores referatur S. Congregationis Consistorialis.

Nominationes episcoporum. — SS. D. N. Pius PP. X decreto S. Congregationis Consistorialis elegit: r. p. d. Balthasarem Kaltner, episc. tit. Agathopolitan, et auxiliarem Emi. Archiepiscopi Salisbu gensis, in episc. cath. eel. Gurensis; r. p. Pium a S. Ioseph, in saeculo Marcellum Bagnoli, definitorem generalem Ord. Carmelitarum Excalceatorum, consultorem SS. CC. Concilii et de Religiosis, in episcopum cath. eel. Marsorum; r. d. Ioannem Rosi, dioecesis Cremensis, doctorem in philosophia et iure canonico, rectorem ac professorem in seminario Cremensi, in episc. cath. eel. Montis Falisci.

Brevi Apostolico nominati sunt: r. p. d. Fulgentius Torres O. S. B., episc. tit. Dorylensis et Administrator Apostolicus Vicariatus de Kimberley in Australia; r. p. d. Henricus Gregorius Thompson O. S. B., episc. novae dioecesis Giblatariensis; r. p. d. Eduardus Ioannes Kenealy ex Ord. Fr. Min. Capulatorum, archiepiscopus Simbensis in Indiis Orientalibus; r. p. d. Ioseph Patritius Clune, C. SS. R., episc. Perthensis in Australia; r. p. d. Mauritius Franciscus Ducoeur e Seminario Parisiensi pro Missioni us exteris, episc. tit. Barbalissen. et Praefectus Apostolicus Kuam-Si in Sinis.

Nominationes Praefectorum Apostolicorum. — Decreto S. C. de Propaganda Fide nominati sunt: r. p. Henricus Bardou Congregationis Missionariorum Africæ, Praefectus Apostolicus de Ghardaia (Sahara); r. p. Ioannes Ogé, e Seminario Lugdunensi pro Missionibus Africæ, Praefectus Apostolicus de Liberia in Africa.

Varia.

In locum r. p. d. Ianuarii Granito Pignatelli de Belmonte, archiepiscopi tit. Edessen., Nuntii Apostolici Vindobonae, qui a munere abdicavit, suffectus est r. p. d. Alexander Bavona, archiepiscopus tit. Ibarsalen., nunc Apostolicus Nuntius in Brasilia.

— In locum el. v. Nicolai Szeesen de Temerin, Comitis, Austrorum Hungarorumque legati apud Apostolicam Sedem, Parisios translati, Romam ad eodem munere fungendum missus est Ioannes Schönburg-Hartenstein, Princeps.

Vita functi viri clariores.

Die IV mens. Ianuarii MCMXI, arterosclerosi confectus, Romae, Purpuratus Pater **Franciscus Signa**, S. Congregationis Indicis Praefectus et Supremi Apostolicae Signaturae Tribunalis Index, vir scientia et pietate insignis. Natus erat in podio Ginolfo, Marsorum dioecesis, d. XXXI mens. Augusti MCCCCXXXVI, in Sacrum Senatum cooptatus die XVIII mens. Maii MCCCCXCIV, titulo S. Mariae in Porticu.

ANNALES

Ex Iberica peninsula.

Non sine quadam voluptate fama per orbem manavit, Alfonsum, Hispanorum regem, Melillam urbem una cum administrorum praeside visitasse et ad ultimos ditionis suae fines se contulisse, comiter ubique, imo populo universo ovante atque gratulante exceptum. Id enim non obscurum indicium fuit, compositionem inter Hispanicum et Mauritanum imperium munitis integris satis firmisque suffultam, atque esse sperandum fore ut tandem aliquando dubiis de pace, quae inde ex Africa manarent, finis imponi possit.

Quod si talia praestant Hispanici eventus, proximi populi, idest Lusitani, res non eadem ferme in animos inducunt. Obscurae hae enim, atque ita incertae, ut id unum manifestum appareat, civitatem illam duobus motibus trahi, sociali altero atque oeconomico, ab operariorum ex condicto ab opere recessionibus, alia aliam in sequente, patefacto; politico altero, qui tum prodit ex impetu, quo non solum regiae factionis, sed radicalium etiam, qui nuncupantur, asseclae gubernia obtrectant, tum ex vi quam ipsa diaria a plebe, nulla potestate eam coercente, patiuntur. Ecquid mirum? Potestatis supremæ exercitum ab Almeida, qui eam abdicat, ad Theophilum Braga praesidem; ab hoc ad Bernardinum Machado iactatur, indeque ad Alfonsum Costa, iustitiae administrum, novae de comitiis legi nunc unice intentum..... Itaque nemini praevidere licet quo fata sint inclinatura, quamvis Reipublicae regimen in periculo, nunc saltem, eo etiam non versetur, quod Emmanuel rex regno recuperando se abstinere palam ostendat.

* *

In Turcarum imperio.

Nec minus quieta Turcici imperii negotia. In regione enim Yemen gravis exorta est seditio, quam vi comprimere non facile est, quum praesertim exercitus ex Albania et Macedonia revocari nequeant.

PUBLICI PER ORBEM COETUS legibus ferendis

In **Anglia** novi publici coetus legati convenerunt, sibique praesidem elegerunt Lawther doctorem.

In **Austria** Bienerth dynasta novum administrorum collegium composuit eo praecipue consilio ut potius quam politicis officiis inserviret, civili administrationi provideret.

giosis ante auspicandas paelectiones? — *Resp.* Affirmative.

VII. — An ad iusiurandum praestandum teneantur confessarii et sacri concessionatores iamdudum adprobati, et parochi, beneficiarii atque canonici in possessione beneficii, nec non officiales omnes in curiis episcopaliis et romanis congregationibus vel tribunalibus, religiosarumque familiarum et congregationum moderatores, qui in praesenti sunt in officio? — *Resp.* Affirmative. SSmus. vero benigne indulxit, ut in locis a residentiis Episcopi dissitis parochi, confessarii et doctores formulam iurisiurandi ad eosdem missam et prae-cognitam vel una simul cum vicariis foraneis vel etiam quisque singillatim proprio nomine signent, itemque beneficiarii in collegiatis ecclesiis, nec non religiosi in conventibus cum eorumdem Superioribus.

VIII. — An in casis particularibus, data iusta causa, Episcopi et Moderatores ordinum et congregationum religiosarum delegare possint ad accipiendum iuramentum sacerdotem aliquem sive saecularem sive regularem in aliqua dignitate vel officio constitutum? — *Resp.* Affirmative.

IX. — An ad Sanctum Officium sint deferendi non solum qui iusiurandum violaverint, sed etiam qui iurihiurandi formulam subscribere renuerint? — *Resp.* Affirmative.

X. — An Episcopi et Moderatores regularium possint commendationis litteras absque nota concedere suis subditis, qui alicubi a praedicatione fuerint prohibiti? — *Resp.* Negative.

XI. — An invitari possint sacri oratores, qui in aliquo loco ab Episcopis fuerint improbati? — *Resp.* Negative. (Ex deer. d. xxix mens. Septembris MCMX).

XII. — Utrum alumni Religiosi maioribus ordinibus initiandi teneantur dare iusiurandum a Motu-proprio *Sacrorum Antistitum* praescriptum coram Episcopo ordines conferente, an coram moderatore religioso? — *Resp.* Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.

XIII. — Coram quonam idem iusiurandum praestare debeant Religiosi, qui confessionibus excipiendis et sacris concessionibus habendis destinantur. — *Resp.* Coram eo, a quo approbationem confessionibus excipiendis et sacris concessionibus habendis obtinent.

XIV. — In quibusnam tabulariis adservanda sint documenta iurihiurandi a superius memoratis Religiosis dati. — *Resp.* In tabulario illius Ordinarii, qui iusiurandum recepit.

(Ex deer. d. xvii mens. Decembris MCMX).

Ex Congregatione Indicis.

Per decretum d. ii mens. Ianuarii MCMXI damnata, proscripta atque in Indicem librorum prohibitorum relata sunt opera quae sequuntur:

FRANZ WIELAND. *Mensa und Confessio. — Der Altar der vorkonstantinischen Kirche.* — München, 1906.

— *Die Schrift Mensa und Confessio und P. Emil Dorsch S. I. in Innsbruck, Eine Antwort.* — Ibid., 1908.

— *Der vorirenaische Opferbegriff.* — Ibid., 1909.

JOSEPH TURMEL. *Histoire de la théologie positive du Concile de Trente au Concile du Vatican.* — Paris.

— *La vraie science des Ecritures, ou les erreurs de la scolastique et l'enseignement officiel de l'Eglise sur le vrai sens de la Bible,* par X. — Annonay et Montligeon, 1909.

LASPLASAS. *Origen, naturaleza y formacion del hombre.* — San Salvador, 1896.

— *La Iglesia y los estados.* — Ibid., 1897.

— *Etología ó filosofía de la educación.* — Ibid., 1899.

— *La sabiduría.* — Santa Tecla, 1901.

— *El compuesto humano.* — Ibid., 1901.

— *Evolución de los errores antiguos en errores modernos.* — Ibid., 1902.

— *Generación y herencia.* — San Salvador, 1902.

— *Ensayo de una definición de la escolástica.* — Barcelona, 1902.

— *La moral es ley moral.* — S. Salvador, 1903.

— *La psicología.* — Ibid., 1904.

— *La política.* — Barcelona, 1905.

— *Mi concepto del mundo. Libro primero: Del hombre.* — Ibid., 1907 — *Libro segundo: Dios.* — Ibid., s. a.

TEU HOMPEL. *Udite Heiner und der Antimodernist — id. Grenzfragen: Erstes Heft.* — Munster, 1910.

PIERRE BATIFFOL. *L'Eucharistie, la présence réelle et la transsubstantiation.* — Paris. *L'ecr. 26 Jul. 1907.*

Rivista storico-critica delle scienze teologiche. Pubblicazione mensile. — Roma. *Decr. S. Off. fer. IV, 7 Sept. 1910.*

ALFONSO MANARESI. *L'impero romano e il cristianesimo nei primi secoli.* Vol. I: *Da Nerone a Commodo.* — Roma, 1910. *Decr. S. Off. 7 Sept. 1910.*

ERNESTO BUONAIUTI. *Saggi di filologia e storia del nuovo testamento.* — Roma, 1910. *Decr. S. Off. 7 Sept. 1910.*

FRANCESCO MARI. *Il quarto vangelo.* Roma, 1910. *Decr. S. Off. 7 Sept. 1910.*

Ex eodem Congr. Indicis decreto notum quoque fit

ALFONSUM MANARESI, ERNESTUM BUONAIUTI et FRANCISCUM MARI, Decreto S. Congregationis S. Officii, edito die 7 Septembris 1910, quo quidam libri ab eis conscripti notati sunt, laudabiliter se subiecisse.

DIARIUM VATICANUM

(Mense Ianuario MCMXI).

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos Antistites aliosque viros, qui sui quisque muneris gratia Pontificem de more adiverunt, peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Melania de Metternich Winneburg, Princeps foemina; Stanislaus Medolago Albani, Comes; De Solofra Princeps, eiusque familia; Urbani Principes Borghese et Giustiniani-Ban-

Bis etiam possessivum *suns* pro *eius* adhibet. In prosodia quoque aliquando deficit, v. g. quum in voce *mater* primam syllabam et in voce *aether* ultimam corripit, et in participio *tributus* primam syllabam producit. Plures tandem, in strophis alcaicis, quartum versum sine caesura construit: quod in Horatio nunquam aut certe rarissime tantum occurrit. Nonnunquam praeterea subobscurus est auctor: quod forte tribuendum est mendis typographicis, satis frequentibus.

Ceterum leves huiusmodi naevi, qui in nova editione facile tollentur, laudes peritissimo poetae debitas nihil imminuunt.

FERNAND LAUDET. — *La Soeur Rosalie*. 1787-1856. — Parisiis, edid. Bloud et Soc., 1910.

Hic libellus rapide delineat imaginem pulcherrimam unius ex filiabus S. Vincentii a Paulo, cuius nomen per dimidium saeculum non solum in urbe Parisiorum, ubi toto hoc tempore vixit, sed in Gallia omni, quin etiam in universo orbe, celeberrimum fuit. Eius eximia, immo heroica in pauperes et miseros quosecumque caritas tum praesertim enituit, quum anno 1832 morbus, quem cholera vocant, Lutetiam primum invasit, ibique vastissimas edidit strages; ac deinceps anno 1848, quum bellum civile eamdem urbem misere dilaniaret. Nam, quum ab omnibus summa in veneratione haberetur, impune potuit inter hostica agmina discurrere et pacis proponere consilia. Ad duces exercitus conversa, qui ei suadebant ne morti se exponeret, copias rebelles petitura, heroicè respondit, vitam sibi iam non placitram, si filii eius etiam dyscoli necarentur. Conversa autem ad rebelles, iussit eos a pugnando desistere, his verbis: « Nonne iam satis, et plus quam satis, viduarum et orphanorum mihi alendi sunt? Cur vultis horum numerum measque curas augere? »

Adeo nempe verum est, religionem christianam fendum esse heroum et heroidum matrem! Nam qui Christum vere amare didicerit, is, ad ipsius exemplum, etiam pro fratribus animam ponere non dubitavit.

FR. X. R.

IOC I

Rufus delectus causa miles, emeritis recens stipendiis, quum temulentior forte incidisset in quemdam ordinum ductorem, ab eo de re hac obiurgatus, sic dixisse fertur, aquae satis ab se haustum ad Hissam.

***

Throchilus, totus ossa atque pellis ob eamque causam haud abundans sanguine, quum conaretur exturbare erure pulicem molestissimum, Trebonius, homo facetissimus: — « Sine, — inquit, — quod velit, faciat, prope enim est, ut fame pereat! »

TITUS CURZIUS.

EPISTOLARUM COMMERCII

Cl. v. Ios.... WAB..., *Varsaviae Polon.* — Vir ille excellentissimus certamen non ex se indixit, sed ex munere sibi, civitatis primo, a munifice quodam viro commisso. Quum ita se res habuerit, eum negligendum utilius esse duximus ac silentio praeterire. — Ioci, quos memoras, ad nos minime pervenerunt.

Cl. v. TH..... T. CH..., *Chicagine*. — Ne apud nos quidem illiusmodi editores heu! inveniuntur.

Cl. v. FR. BUL..., *Spalati*. — Carmen ad animos inveni tuo augendos ubi primum lieuerit vulgabimus. Sed *Vocis Urbis* inter socios eum scire prius volumus. Facias de re certiore commentarii nostri moderatorem Iosephum Fornari, ad cuius domicilium (*Roma, via del Governo Vecchio, 96*) omnia quae ad « redactionem » pertinent, mittenda sunt.

A SECRETIS

AENIGMATA

I.

Corporibus praesto fulerum. Mihi praefice sigma:
Solamen miseris praebeo terricolis.

II.

Pabula significo, quae iactat vel l-vis aura.
Rho mihi subnectas: collo dependeo tauri.

F. P.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretacionem ad Doctorem IOSEPHUM FORNARI, Commentarii moderatorem (*Roma, via del Governo Vecchio, 96*) miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet opus, cui titulus:

VINCENTII LANFRANCHI
DE STILO PLAUTINO ACROASIS.

Aenigmata an. XIII, n. XI proposita his respondent:

1) *Venenum*; 2) *Vi-na*.

Ea rite soluta miserunt:

Petrus Tergestinus. — F. Wawer, *Marianopoli*. — Rich. Brondel, *Brugis*. — Ioan. Blava, *Bergomo*. — P. Prado, *Venetiis*. — F. Arnori, *Mediolano*. — Iac. Costa, *Dumio*. — Paulinus a S. Iosepho, *Barcinone*. — F. X. M., *Drepano*. — Frid. Horwath, *Vindobona*. — Hern. Forgeot, *Nicaca ad Varum*. — Alb. Catteau, *Lugduno*. — Rich. Müller, *Berolino*. — F. Correa, *Emerita*. — Lud. Goux, *Bituricis*. — Alex. Pintauro, *Neapol*. — Alb. Perraud, *Lutetia Parisiorum*. — Eug. Dolmar, *Mart. Dunne, Neo Ebacaco*. — Lud. Dubois, *Massilia*. — Alf. Martinez, *Badaoccio*. — Barth. Ferraris, *Augusta Taurinorum*. — A. Bounin, *Aureliano*. — R. Richi, *Traianopoli*. — Ant. Whiteside; Alb. Kain, *Dublino*. — F. Ortiz, *Moretia*. — St. Kempa, *Ogrodinia*. — Adam. Kozlowski, *Petricocia*. — Max. Vronski, *Lobzow*. — A. Renevey, *Estavayer-le-Lac*. — Lad. Lud. Podobinski, *Cracovia*.

Sortitus est praemium:

FRIDERICUS HORWATH,

ad quem missum est opus, cui titulus:

MARCI MINUCH FELICIS

OCTAVIUS

ADNOTATIONIBUS ILLUSTRATUS.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus

ROMAE — Ex officina Societatis Editricis Romanae.

In **Gallia** ratio accepti et expensi tum exterarum tum civilium rerum habita; ex quibus occasio capta felicem rerum statum pro Gallia exponendi.

In **Germania** sociales leges, in utilitatem eorum qui publica vel privata officia obtinent, approbantur.

In **Gracchia** coetus sessiones tranquille resumptae.

In **Hungaria** commercii foedus cum Serbia ratum habitum.

In **Spania** de aerarii difficultatibus disceptatum, deque opportunitate pecunias mutuas publice sumendi.

In **Brazili** administratorum collegio praeside Bratianu, quod ab anno MCMVIII regni res moderabatur, a munere abdicanti, novum suffectum, praeside Petro Carp, comitiaque ad omnes populi legatos eligendos in Martium mensem indicta.

PER ORBEM

Die 1 mensis Ianuarii MCMXI ex officina Lynceorum, Romae, primum volumen editur operis cui titulus *Corpus nummorum italicorum*, quod Emmanuel III, Italorum rex, compositus.

— d. III immanis terrae motus Vyernyam urbem, in Asiatica regione Turkestan, diruit.

— d. VII Monachii ad Nicaeam princeps libertatis reginem suo populo concedit.

— d. VIII Veronae obit Felicitas Crosio e Villafanca, Eugenii e Sabaudica Cariniani gente principis vidua.

— d. IX Bellogradi ex aere praecepit ac moritur Rusian aviator.

— d. XI Parmae vita fungitur Albertus Rondani, Italicus poeta ac litterarum magister.

Romae, novae Iustitiae administrandae aedes, eaeque magnificentissimae, a rege sollemni ritu aperiuntur.

Ferriviae et metallorum opifices Olyssipone ex condito ab opere recedunt.

— d. XVII, dum publicus legibus ferendis coetus Lutetiae Parisiorum habetur, amens quidam, manuballistula, Briandi, administratorum praesidis, vitam, indigne quamquam infelici exitu, appetere conatur.

— d. XVIII Ely aviator, ex S. Francisci, Americanae urbis, litore proiectus, in navem, altum tenentem, fauste descendit.

— d. XIX Florentiae centenaria fit sollemnis commemoratio e renovata celebri illa excolendae Italicae linguae academia, cui « a furfure » nomen.

— d. XX inter glacies cuiusdam ex paludosis lacubus Branderburgensis regionis reliquiae inveniuntur aerostati *Ildebrand*, vestigia cuius, exequente

mense Decembri, a Kohrs, Berolinensi advocate et Keidyl negotiatore ducti, ad Russiam profecti, frustra pressa fuerant. Aeronautarum cadavera rigidae gelu educuntur.

— d. XXII Romae sexaginta vix annos natus, animam agit Iosephus Tomassetti, subtilis Romanarum rerum, medii aevi praesertim, investigator. Eius opus, - quamquam non absolutum reliquit, - de Romano agro, eius sapientiae acrisque ingenii monumentum exstabat.

— d. XXIV Neo Eboraco in urbe S. Philips, scriptor valde celebratus, nefarie interimitur.

— d. XXVI, Douai in urbe, Sommer aviator cum viatoribus sex aereum iter primus conficit.

— d. XXVII Antuerpiae ob fortuitum incendium, in domo Manke cuiusdam artis operum collectoris exortum, Rubens, Van Dyk ac Theniers nonnullae tabulæ misero fato absumuntur.

— d. XXVIII Lutetiae Parisiorum naturae concedit Henricus de Houx, rerum ac diariorum scriptor notissimus.

— d. XXX improvisa vulcani ad Taal eruptio, cuius lapides usque ad Manillam urbem eiiciuntur, terrem ac mortem late diffundit.

LIBRORUM RECENSIO

Iacobi Balmesii centenaria commemoratio. — *Nova Lyra*, aliquos hymnos quae canit ac odas Iosephi Fonts et SIRINYACH versione eorum in linguam vernaculam ab ALOYSIO VINYAS et CANEDELT. — Barcinone, ex off. Giunart et Pujolar, MCMX.

Quum superiori aestate urbs Catalaunica Vieh, patria sapientissimi Iacobi Balmes, illustris huius civis centesimum recoleret ac celebraret natalem, Iosephus Fonts sacerdos *Nova Lyram* edidit, opusculum videleat, in quo duobus carminibus, in laudem Balmesii concinnatis, alia accedunt de variis argumentis composta. Quae omnia, latine conscripta, alter sacerdos Aloisius Vinyas, in linguam catalaunicam metrice convertit, posita hae interpretatione e conspectu textus latini.

Iosepho Fonts animum inesse vere poeticum, nemo profecto negabit, qui eiusdem odas perlegerit. In his enim haud communis appetit vis sententiarum, calor affectuum atque imaginum varietas. Pro diversitate materiae, stylus nunc ornator nunc simplicior adhibetur; modo sobria contentus brevitate, modo in floridam exerecens amplitudinem. Linguam latinam auctor egregie calleat, quod singulæ fere libri paginae demonstrant. Interdum tamen vocibus utitur probatis scriptoribus minus acceptis, uti quum *incendiatores* Bareinonis memorat, quum verbum *radicandi* non inter deponentia reconsent quum verbo defectivo *acere* gerundium attribuit.

SOCIETAS EDITRIX ROMANA

ROMA - Via delle Coppelle, 35 - ROMA

praeter Commentarium VOX URBIS possidet atque administrat

CATHOLICA ITALORUM DIURNA

**CORRIERE D'ITALIA
ROMÆ**

**L'AVVENIRE D'ITALIA
BONONIAE**

**CORRIERE DI SICILIA
PANORMI**

quae notitias sibi proprias quotidie accipiunt tum ex Italia, per quam latissime diffunduntur, tum e praecipuis civitatibus orbis universi.

PRETUM ANNUAE SUBNOTATIONIS PRO UNOQUOQUE EST:

In Italia libell. 16; ubique extra Italiam libell. 34.

SUBNOTATIO CUMULATIVA CUM COMMENTARIO VOX URBIS:

In Italia libell. 19; ubique extra Italiam libell. 38,50.

SOCIETAS EDITRIX ROMANA

RECENS ETIAM APUD SE CONSTITUIT

OFFICIUM NUNTIORUM ET PUBLICAE RERUM PRAEDICATIONIS

tum per Italiam omnem, tum apud exterias gentes.

TEMPERANTIA IN PRETIO — DILIGENTIA IN OPERE

EUPLIUS

Actio dramatica a L. B. Francesia versibus senariis exarata.

SCENA III.

CYRUS (*Indens ab aedibus egressus, ridens colloquentes*).

Si me novisse qui siem vos cupitis
Vocari dicam Cyrum candidissime!
Et insuper filius Felicis nomine
Tenet theatrum Graecum qui custodia.
Bonus... sed amplius non dicam... quod video?
Volunt quid illi sic remotis arbitris?
Curiose aspiciunt obtortis oculis.
Placet minime. Mihi videntur subdoli,
Texant qui forte caute fallacias.
Hic audiam vafros vacivis auribus,
Et ipse, si quas instaurant insidias,
Suas in ipsos invertam versutias.
Aves angurii mali sunt nunciae.
Cur adveniente me abierunt cautius?
Comparent denuo, loquuntur, mussitant!
Darem libertius meam pecuniam,
Vel ut tantillum possim expiscari (*se se abscondit
sororum*).

CALVISIANUS (*suspiciose*).

Hunc si captavero, mille versutiis
Hunc ut christianum possim si trudere,
Ferire caelum putabo pol! digito:
Hic unus si cadit, caedet tota civitas,
Eiusque pollens ero tunc divitias,
Et ipsi carus Caesari prae ceteris.

CYRUS (*e suo loculo*).

Istos iurarem colloqui nunc de Euplio!

MAXIMUS (*animose*).

Dabis mihi partem quamdam tu pecuniae?

CALVISIANUS (*cum ei*).

Dabo!

MAXIMUS.

Quam?

CALVISIANUS.

Mihi es molestus! Ne dubita!

MAXIMUS.

Mihi ni dixeris partem quam dederis,
Manum nec obferam tuo in consilio.

CYRUS (*codem more subrideus*).

Hic usque fastus tendit recto ad littora!

CALVISIANUS.

Seis abhinc annos paucos qui nunc imperat
Diocletianus, suos qui temperat
Dulei fraeno subditos, iusto imperio
Vult Christi perdere cunctos discipulos.

CYRUS (*caput ostendens*).

Ad rem venit!

MAXIMUS (*interrumpens*).

Virum quisnam laudaverit?

CALVISIANUS.

Quid istae suggestis quae non intersunt tua?

MAXIMUS.

Perge! Rem narra!

CYRUS (*Item*).

Festinanter integrum!

CALVISIANUS.

Hi namque Catanae, sequaces hederae
Ut totum serpent agrum, suffocant, liberi
Secretis ipsi perfodiunt artibus,
Ita ut se totam Christianam sentiat.

CYRUS (*h. s.*).

Nihil narras novi!

MAXIMUS.

Id sciebam tandem!

CALVISIANUS.

Sed istum feriam serpentem gladio,
Suis qui spiris minitatur patriam,
Brevi velim ipse scriptitare Caesari:
Ubi imperabat Christi supersticio,
Ubi radices posuit latissimas,
Calvisianus unus, tenax propositi,
Gentem dispersit, obtruncavit perfidam!

CYRUS (*semper seorsim*).

Hic Euplium querit! Curabo maxime,
Ut ipse liber sit, ego tantillus puer
Tibi, vir magne, plane os pulere sublinam.
Adibo patrem qui dabit consilium.

MAXIMUS (*post breve silentium*).

Ero tibi lubens comes a latere,
Tusque gladius, magis si perlubet.
Haec rerum novitas, falsa seu religio
Parens de longe generat discordiam.

CALVISIANUS.

Facitque ceteris nimis fastidium!

MAXIMUS.

Sciebam tandem! Nihil narras novi.

CALVISIANUS.

Sed Euplium iuvat in primis querere,
Suis qui totam versutiis commovet
Urbem, dolis tenet semperque perfidis.

MAXIMUS.

Habet christiana gentis marsupium.

CALVISIANUS.

Valet quis auri novisse congeriem
Istud quam cumulat caput nequissimum?
Sed istum frusta quaeres, ni plectes prius...

(Ad proximum numerum)